

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

БЕЗПЛАТНИ ПРИТУРКИ за култура*, списание за религия, изкуство и наука, и игрици за деца*.

АБОНАМЕНТЪ: I За България: 1) за всички църковници: за година 100 лева, платими на абонаментът е само годишен; 2) За всички църковни учреждения, свещеници, частни работници за година 120 лева (платими на два пжти); 3) За деца 70 лева (платими на един пжт): за 3 месеца 40 лева (сжщо); II. За чужбина (абонаментът е само годишен и въ предплата): 350 лева (за Турция 3 турски лири, а за Америка 2 долари). Всичко, което се отнася до „Църковенъ Вестникъ“ и притурките, да се

адресира до Редакцията (Синодална Палата); непомѣстени ръкописи за седмичното издание не се повръщатъ. Всички парични суми да се изпращатъ до Администрацията. Обявления, само предплатени, се печататъ на последните страници. Плаща се: 10 лева за заглавие, 5 лева за дата, 5 лева за подписъ и за всѣка останала дума по 2 лева. Официалните обявления на църковните учреждения се изпращатъ направо въ Администрацията; частни обявления се приематъ и чрезъ агентитѣ; последните получаватъ 30% отстъпка.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Историята се повтаря. — Д.
2. Църквата и жената (II). — Проф. прот. Хр. Димитровъ.
3. Активно ли е християнството (II). — Б. п. Ст.
4. Беденъ народъ. — Д. Пеневъ.
5. За англо-саксонското християнство. — Д-ръ В. Яничъ.
6. Бележки върху Проектюустава за Българската православна църква (VI). — S. W.
7. Tempo, tempo, tempo! — А. Дандовъ.
8. Сказки и събрания.
9. Културни прояви.
10. Бележки и отзиви.
11. Изъ печата.
12. Седмиченъ прегледъ на събитията.
13. Църковна и обществена лѣтопись: I. У насъ; II. Въ чужбина.
14. Обявления.

Историята се повтаря.

Срещата между българския и югославянския национални съвети при Всенародния съюзъ за приятелство и миръ чрезъ църквите биде отложена по молба на заболѣлия патриархъ Варнава. Нѣкои, ржководени отъ опита на неотдавнашното минало, смѣтнаха, че срещата между двата национални съвета е отложена поради политически влияния. Други искрено заявиха, че срещата ще стане, следъ като се отстранятъ случайно появилитѣ се, не отъ зла воля, причини. Трети се възползуваха отъ случая да кажатъ хулна дума за църква и църковници. Ревността на нѣкои отъ тѣхъ бѣ така голѣма, че изминаха стотици километри, за да намѣрятъ *зли билки* и съ тѣхъ да *отравятъ* свѣтлия поривъ на оставилитѣ *амвона* и *кадилницата* расоносци. *Църковниците да си гледатъ попството. Политиката не е по тѣхна мѣрка и за тѣхната уста лѣжица. Не бива тѣ да ставатъ слѣпо оржде на политици, щомъ не могатъ, пѣкъ е и пакостно да водятъ самостоятелна политика.* Така вѣщаеха тѣзи ревнивци за доброто на българския родъ. Тѣзи пи-

саници сж несклопосни напѣни да бждатъ охулени църква и църковници. Очебийно е, че писачитѣ сж проявили немара къмъ основоположитѣ на обществения и социаленъ животъ, че сж забравили поуката отъ скорошното минало.

Църковниците живѣятъ съ скърбитѣ и радоститѣ на своя народъ. Тѣ иматъ право да мислятъ и да преценяватъ проявитѣ въ обществения и международния животъ като всички останали люде. *Расото* не е ограничило мисълта имъ, не е убило порива имъ, не е сковало волята имъ. Напротивъ, то е дало неоскъдняваща идейна основа на всѣка тѣхна проява. Църковниците работятъ въ време за вѣчността. Тѣ градятъ човѣшкитѣ души. Вендряватъ въ тѣхъ миръ, за да бжде убитъ *звѣра*, който дебне жертви непрестанно. *Политици* вече съзнаха, че безъ *църковниците* не ще смогнатъ да дадатъ *миръ* и *приятелство* на народитѣ. Тѣ се убедиха, че до скоро само сж се запазвали отъ изненадитѣ на *звѣра*, строили сж за народитѣ си яки клетки, въ които да се укрепятъ отъ *звѣра*, а не сж укротили този *звѣръ*. И приеха съ радостъ готовността на църковниците да убиятъ този *звѣръ*.

Църковниците не правятъ политика, тѣ подготвятъ достойни политици. Църковниците не сключаватъ пактове; тѣ сплотяватъ душигѣ, създаватъ братя и... пактоветѣ на политикитѣ — върху тази основа — се явяватъ неизбежно и за обща радостъ. Църковниците сж бедни, но мнозина обогатяватъ; нѣматъ нищо, но всичко притежаватъ (2 Кор. VI: 10). Тѣ знаятъ, че утрешнитѣ дни не сж плодъ на създадени или неизмѣнни социални закони. Социалнитѣ закони не сж постоянни. Утрешниятъ день и неговитѣ реформи зависятъ отъ *творческото начало въ живота* (споредъ Бергсона), стъ сложността на психическата причинностъ, която не допуска тождествени повторения на историческиятъ преживелици (споредъ Тардъо). Социално-историческа закономерностъ, като безусловна механическа необходимостъ, нѣма, макаръ че има закони, които отредѣлятъ обществения, социалния и международния животъ. Ето това *творческо начало* църковниците искатъ да събудятъ, да покажатъ дейно, та утрешниятъ день да бжде радостенъ за всички люде.

Ние, българитѣ, знаемъ това отъ опитъ. Черна покруса ни споходи. Защото проявихме немара

къмъ значимостта на църковниците. Пъехме въ унесъ „Свободата не ще екзархъ, иска Караджата“, одѣлотворихме тази пѣсенъ, и днесъ милиони наши родни братя не знаятъ сладостта на свободата.

Нима има българинъ, който да желае днесъ да се повтори историята?

Свободата иска преди всичко *екзархъ*. Миръ и приятелство между народитѣ ще настѣпятъ като плодъ на общи усилия между църковници и политици. Църковниците ще обезвредяватъ *звѣра въ душитѣ*, а политикитѣ ще влагатъ въ дейни форми отношенията между живитѣ люде, братя въ Христа. Д.

Църквата и жената.

(Продължение отъ бр. 36 и край.)

Като излиза отъ това принципно становище къмъ жената, първо, *като човѣкъ*, съ равноценно човѣшко достоинство и съ еднаква по своята сжщина безсмъртна душа, и второ, *като съпруга, майка и домакиня*, която трѣбва да бжде уважавана, пазена и така самоотвержено обичана отъ мъжа, „както и Христосъ обикна Църквата и предаде Себе Си за нея“ (Ефес. 5: 25 сл.), Църквата днесъ е длъжна да помогне на жената да запази своето човѣшко достоинство и безсмъртна душа и да изпълни своето естествено и главно призвание, а съ това — и плановеѣ на Бога, като Творецъ и Спасителъ. Това Църквата е правила презъ течение на вѣковете, като е смекавала и премахвала у християнскитѣ народи, постепенно и безкръвно, множество предубеждения и заблуждения, страшни страдания и неволи. Чрезъ това тя е подготвила днешнитѣ християни, мъжете и женитѣ, къмъ по-нормални отношения и задължения.

Но и днесъ Църквата може и е длъжна още много нѣщо да стори за жената. Защото отношения къмъ днешната жена и девойка, отъ каквито безъ ридание и недомѣлки се оплакала споменатата девойка предъ конгреса на Българския женски съюзъ, за съжаление, не сж рѣдки. Тѣ се практикуватъ, както тя сама загатва, и къмъ нейни колежки, държавни и други служители, и къмъ много тѣхни, по-големи и по-малки, сестри. А това сж сериозни прѣчки и социални опасности за нравствения и религиозенъ възходъ на днешната жена. Тѣзи днешни жени и девойки сж вече или ще бждатъ утре съпруги, майки и възпитателки на идещето поколѣние. Тѣхнитѣ физически и духовни сили, тѣхната нравственостъ и религиозностъ трѣбва да бждатъ на всѣка цена запазени и развити за тѣхното лично и семейно щастие, за доброто бждеще и за спасението на общество, народъ и човѣчество. А това не е ли първа и главна задача на Църквата? Тази задача ще бжде най-правилно разрешена, ако Църквата чрезъ катехизация, съответна религиозно-нравствена проsvѣта и пасторация — *научи*, отъ една страна, *самата жена* да цени надъ всичко своето човѣшко достоинство, безсмъртна душа и висше предназначение — човѣшко и християнско съвършенство, а отъ друга — вътрешно, въ съвестта *задължи и мъжа* да уважава, зачита и пази това човѣшко достоинство на жената и да не прѣчи съ нищо да постигне своето най-високо предназначение. За похитителитѣ на нейната честь и достоинство Църквата може съ право да изисква отъ законодателната властъ строги преследвания, нака-

зания и обезщетения. Всѣкакви отстъпки и възможностъ за укриване на виновника — при днешното състояние и на науката да го открие — е престѣпление къмъ жената и детето, къмъ обществото и народа. За да се запазятъ моралнитѣ и материални интереси на последнитѣ, за да се запазятъ личната и обществена нравственостъ и религиозностъ, Църквата и сама може да излѣзе чрезъ своитѣ представители по села и градове да защити всички застрашени, обидени и онеправдани.

Подобно на св. Атанасий Александрийски, който отлжилъ отъ Църквата ливийския военачалникъ, задето той „дръзко и бѣсно посѣгалъ на чужди брачни легла“, или по примѣра на св. Амросий Медиолански, Флавианъ Антиохийски, Григорий Богословъ и много други християнски отци и учители презъ всички вѣкове, другаде и у насъ, и днесъ Църквата е длъжна да защитава и да прокарва въ живота, да осъществява на дѣло християнската идея за уважение на човѣшкото достоинство и на личнитѣ права и честь еднакво на жената, както и на мъжа. Освенъ това Църквата може да предотврати и излѣкува много нещастия и злини за жената чрезъ закрила и грижи за спасението ѝ отъ страна на различни християнски дружества, енорийска братства, църковни организации, мисии при голѣми желѣзо-пѣтни станции, спасителни домове и други.

Редомъ съ това Църквата трѣбва да помогне на днешната жена да изпълни *и своето естествено и главно призвание* като съпруга, майка и домакиня. Въ това отношение днешното време поставя предъ жената важни психологично-педагогически и практично-стопански задачи. Душата на мъжа, неговиятъ вътрешенъ животъ, неговата нравственостъ и религиозностъ, неговиятъ трудъ и външна дейностъ трѣбва да привличатъ нейното постоянно внимание, живъ интересъ и тихо нравствено въздействие. Не по-малко сериозни грижи и неуморни усилия отъ нейна страна изисква доброто отглеждане и религиозно-нравствено възпитание на децата, на нейнитѣ синове и дѣщери. А при днешната обща стопанска криза благоразумната и предвидлива пестеливостъ на жената е отъ грамадно значение за семейното и народно стопанство, за частното и общо благосъстояние. Чрезъ системни проповѣди и беседи, при изповѣдта и посрѣдствомъ целесъобразни внушения и духовно ръководство отъ страна на църковния душепастиръ, отдѣлно и въ църковнитѣ дружества, братства и специални курсове, Църквата може да окаже на най-много девойки и жени незамѣнима помощъ и съдействие да постигнатъ по-успѣшно тѣзи важни и необходими задачи. Така и днешното семейство ще може действително да намѣри онази идеална *и добродетелна жена*, за която старозаветниятъ мъдрецъ казва: „Нейната цена е по-висока отъ бисеръ; сърдцето на мъжа ѝ е увѣрено въ нея, и той не ще остане безъ печалба; тя му отплаща съ добро, а не съ зло, презъ всички дни на живота си. Набавя си вълна и ленъ, и на радо сърдце работи съ ржцетѣ си. Тя, както търговскитѣ кораби, отдалечъ си набавя храна. Тя става още презъ нощта и раздава храна въ къщата си и уреченото на слугинитѣ си. Намисли си за нива, и я придобива; отъ плода на ржцетѣ си насажда лозе. Препасва съ сила кръста си и укрепва мишцитѣ си. Тя чувствува, че занятieto ѝ е добро, и свѣтилото

й не гасне ноше. Протѣга ржце къмъ хурката, и прѣститѣ ѝ се хващатъ за вретеното. Шепата си на сироманъ отваря, и ржката си на нужделивъ подава. Не се бои отъ студъ за челядта си, защото цѣлата ѝ челядь е облѣчена съ двойни дрехи. Тя си тѣче килими; висонъ и пурпуръ е нейно облѣкло. Мжжътъ ѝ е известенъ при портитѣ, кога седи съ старейшинитѣ на страната. Тя работи покривки и ги продава, доставя пояси на финикийскитѣ търговци. Здравина и хубостъ е нейно облѣкло, и весело гледа на бждещето. Съ мждростъ отваря уста си, и кротка поука е на езика ѝ. Наглежда домакинството вкжщи и на яде хлѣба на праздността. Ставатъ децата и я ублажаватъ, — мжжътъ, и той ѝ хвали: „много жени добродетелни е имало, но ти надмина всички“. Миловидността е примамлива и хубостта — суетна; но жена, която се бои отъ Господа, е достойна за хвала. Дайте ѝ отъ плода на нейнитѣ ржце, и нека дѣлата ѝ я прославятъ при портитѣ“ (Притч. 31:10—31)!

Най-после, колкото се отнася до онѣзи не малко жени, които поради много причини, въпрѣки желанието си, нѣматъ възможность да изпълнятъ това свое главно и естествено предназначение и тѣхниятъ животъ и дейность протичатъ вѣнъ отъ брака, Църквата не може да откаже и на тѣхъ своята мощна морална подкрепа. Наистина, т. н. „женски въпросъ“ днесъ е вече радикално разрешенъ въ много страни. На жената изобщо сж признати политически права. Дадена ѝ е възможность да участвува наравно съ мжжа почти въ всички области на политическия и стопански животъ. Обаче, за да бжде действително полезно това разрешение на женския въпросъ, то трѣбва да става и върху религиозно-нравствени основи. Защото еманципация, която не държи много за висшето призвание и усъвършенствуване на жената, като човѣкъ и християнка, и гледа повърхностно на нейното естествено и главно призвание въ живота, като съпруга и майка, може сериозно да застраши както самата жена и интереситѣ на нейната безсмъртна душа, така и семейството и, заедно съ него, бждещето на народъ и човѣчество. Преди всичко Църквата трѣбва да помогне на жената, останала вѣнъ отъ брака и посветила се на *второстепенно* призвание, за да се запази въ законнитѣ тѣлесни и духовни граници. За тази жена сжществуватъ не само прѣчки, но и голѣми опасности въ борбата ѝ за сжществуване и изобщо по нейния пжтъ въ живота. Случаи, като този, който даде поводъ за тѣзи редове, за голѣмо съжаление, се повтарятъ всѣки денъ и ставатъ причина за много трагедии въ живота на съвременната жена. За тѣхъ тя трѣбва да бжде предупредена и предвартена. Сжщо така тя се нуждае отъ морална и материална подкрепа на Църквата и нейнитѣ организации въ борбата ѝ съ тѣзи прѣчки и опасности. Но Църквата трѣбва да усъвършенствува и брани и *труда* на жената. Той не трѣбва да се подценява и използва въ нейна вреда. Еднаквата работа дава еднакви права и изисква еднаква заплата. Особено, ако жената е още съпруга и майка, тя трѣбва да бжде полезна и за семейството ѝ. Намѣсата на Църквата трѣбва да я запази отъ тежка физическа и нощна работа, отъ двойно бреме, отъ неволитѣ на живота и на жилището и отъ тѣхнитѣ, гибелни за тѣлото и душата, за нрав-

ствеността и религиозността, последици.

Всичко това Църквата може да стори, като призове и организира самата жена да помогне на себе си и на другитѣ. Въ това отношение жената, особено свободната отъ брачни и семейни задължения девойка и вдовица, като диакониса презъ първитѣ осемъ вѣка на Изтокъ, после като монахиня и въ ново време дори като мирянка, е оказвала и оказва днесъ на Западъ извънредно ценна помощъ както на енорийското душепастирство, така и въ най-важнитѣ и деликатни просвѣтни, благотворителни и социални грижи, инициативи и дѣла изобщо на Църквата. И у насъ днесъ има стотици и хиляди, горящи отъ апостолска ревность, жени, които сж готови да проявятъ своята вѣра въ Спасителя, своята неотразима благодарность къмъ Него и всецѣла преданость къмъ Църквата въ живи дѣла и подвизи на служение на своитѣ — застрашени, страдащи и загиващи ближни сестри и братя. Тази граматна жива сила Църквата трѣбва да впрегне и организира за служене на Христовото дѣло на земята. Енорийски братства и най-разнообразни християнски дружества, съ *по-конкретни и специални задачи*, трѣбва да привлѣкатъ не само старитѣ и благочестиви жени, но — и стоещитѣ сега настрана, по-интелигентни православни българки. Днесъ ние повече отъ всѣкога се нуждаемъ отъ редъ и планъ, отъ разпредѣление и целесъобразно обединение при използването на тѣзи, живи и творчески, религиозно-нравствени сили на съвременната жена. Ще можемъ ли, обаче, да създадемъ по-скоро и у насъ тази организация, която ще помогне да се събудятъ и активизиратъ дремещитѣ въ женската душа религиозно-нравствени сили и ценности въ помощъ на самата жена и за дѣлото на Църквата въ съвременния животъ? Има щастливи белези и въ женското движение, и въ Църквата, че този денъ не е далечъ. Нека работимъ всички, та той да настъпи по-скоро!

Проф. прот. Хр. Димитровъ.

Активно ли е християнството?

(Продължение отъ брой 36).

И тѣй, какъ учи християнството за човѣка? Унижава ли го или го издига? Насъ сега ни интересуватъ не разнообразнитѣ изопачавания на християнството въ историята, а християнството въ неговата сжщность и чистота, въ неговото вътрешно, често пжти съкровено действие на човѣшката душа.

Цѣлото учение на европейския хуманизъмъ, когато ощо то не бѣ встъгнало въ периодъ на упадъкъ и разложение, за висшето достоинство на човѣка, за ценността на всѣка човѣшка личность и нейнитѣ безконечни права е отъ християнски произходъ. Християнството действува върху дълбокия слой на душата и промѣня, преобразява жестоката, полу-зверска, варварска човѣшка природа. Безъ тази вътрешна промѣна на човѣшката природа, която християнството направи, никога не би било преодоляно робството, не би било утвърдено равенството между хората, което е преди всичко равенство предъ Бога, не би била извоювана свободата на човѣшката съвестъ, нейната независимост отъ държавата. Това не значи, че християнитѣ въ историята, християнскитѣ власти, християнскитѣ иерарси винаги сж се борили противъ робството и сж го уни-

щожавали. Тѣ по нѣкога даже сж го защищавали. Но това значи, че хр-то вътрешно е промѣнило човѣшкитѣ чувства и оценки, че то е привело човѣшката съвест къмъ такова пробуждане и просвѣтление, че робството е станало нетърпимо. Най-великитѣ философи на древността Платонъ и Аристотелъ не сж могли да се издигнатъ до това съзнание, което следъ хр-то стана достъпно на всѣки срѣденъ човѣкъ. Въ античната цивилизация, въ Гърция и Римъ човѣкъ напълно е зависѣлъ отъ Държавата-Градъ, религията била държавна, човѣкътъ не притежавалъ вътрешна духовна свобода. Въ древнитѣ монархии на Изтокъ човѣкътъ е билъ окончателно робъ. Само хр-то за пръвъ пжтъ е утвърдило духовната независимостъ на човѣка отъ природата и държавата, поставило го е предъ Бога и е отхвърлило сжда на държавата и обществото надъ неговото отношение къмъ Бога. Християнскитѣ мъченици, които се отказва да се поклонятъ на кесаря, духовно завююваха свободата на съвестта. Но въ отговоръ на това ще кажатъ, че въ историята хр-то е било подчинявано на държавата и е било нейно послушно орджие, че Католическата църква е изгаряла еретицитѣ, че е имало инквизиция — нѣща, които древна Гърция не е знаела. Но това, именно, винаги сж били езически преживѣлици въ християнското човѣчество, човѣшки изопачавания на истинитѣ на християнството, насилие на държавата и непросвѣтеното, варварско езическо общество надъ хр-то и християнската съвестъ. Затова, когато ние говоримъ за ролята на хр-то въ историята, винаги трѣбва да имаме предъ видъ не действията на християнитѣ въ историята, не действията на властитѣ, които се наричали християнски, а вътрешното въздействие на хр-то върху душинтѣ и съвеститѣ на хората.

Човѣкътъ, споредъ хр-то, е образъ и подобие Божие, а не капка въ океана на природния животъ. И като такъвъ, той трѣбва да бжде приличенъ въ всичко на Бога, да бжде творецъ въ свѣта подобно на Бога, Който е творецъ на свѣта. Въ простонародното хр-во има много елементи на суевѣрие, много езически остатъци. И това хр-во често потиска и унижава човѣка, превръща го въ треперяща тварь. И антирелигиозната пропаганда твърде много използва това хр-во за своитѣ цели, но тя, очевидно, нищо не знае за съществуването на другото, сжщинското, чистото хр-во, което изисква вѣра не само въ Бога, но и въ човѣка. И другитѣ исторически религии — юдаизъмъ, мохамеданство, браманизъмъ — учели човѣка да вѣрва въ Бога. Но хр-то и само хр-то учи да вѣрваме не само въ Бога, а и въ човѣка, защото то е религия на Богочовѣка. Това е, именно, неговата главна особеностъ, неговата специфична черта.

Утвърждава ли човѣшката активностъ философскитѣ и исторически материализъмъ? — Не. Макаръ марксиститѣ да говорятъ постоянно за работничеството и за работа, логически тѣ не сж последователни, щомъ учатъ, че икономиката опредѣля цѣлия човѣшки животъ, че цѣлата история се движи отъ развитието на материалнитѣ производителни сили, че цѣлата идеология е само отражение на икономическата действителностъ. Това учение е, разбира се, пасивно. То не оставя мѣсто за творческата инициатива на човѣка. Щомъ човѣкътъ е само единъ малкъ кжсъ отъ свѣтловната материя, само рожба и продуктъ на материалната природа и на социалната срѣда, щомъ той е само преходенъ моментъ и орджие на материалнитѣ природно-социални процеси, то за никаква човѣшка активностъ не може да става и дума. Всичко се опредѣля изот-

вънъ, всичко е резултатъ на необходимостта. Ето защо марксистската защита на човѣшката активностъ е съвсемъ фиктивна, затова вмѣсто марксизмътъ да укорява хр-то за туй, че отричало активността на човѣка, последното ще трѣбва да осжди марксизма за сжщото.

Свѣтското марксистско-ленинско мирозъзерцание утвърждава не активността на човѣка, а активността на обществото или социалния колективъ, който потиска човѣка и го превръща въ свое орджие. На мѣстото на Бога комуниститѣ поставятъ комунистическата държава. Човѣкътъ е само нейно послушно орджие. Тѣ культивиратъ у човѣка вѣра не въ себе си, а въ колектива, т. е. обвинението, че хр-то культивирало вѣра и упование само въ Бога, а не и въ човѣка, трѣбва сега да бжде насочено къмъ самитѣ комунисти, които чрезъ абсолютизирането на колектива насаждатъ такава една, именно, едностранчива вѣра.

Активностъ въ строгия смисълъ на думата трѣбва да наричаме само онова, което идва отъ вътре на вънъ, а не отъ вънъ на вътре. Ако азъ по цели дни, отъ сутринъ до вечеръ извършвамъ принудителна работа по заповѣдъ на господстващитѣ социални класи, на държавата или обществото, на социалния колективъ, на централния комитетъ на партията, то азъ съмъ пасивенъ, а не активенъ. Трудътъ може да бжде пасивенъ. Такъвъ е всѣки робски трудъ — билъ той въ капиталистическото или комунистическо общество. Разбира се, човѣкътъ може да бжде тѣй дресиранъ, че да изпитва удоволствие отъ изпълняването на изискванията на обществото, да се чувства напълно свободенъ въ своето робство, активенъ въ своята пасивностъ, може да бжде превърнатъ въ дисциплинарно социално животно. Но човѣшкиятъ образъ тогава се губи, човѣшкото достоинство изчезва. Човѣшкото общество се уподобява на мравуникъ. И рано или късно човѣкъ ще се възмути подобно на подполния човѣкъ у Достоевски. Защото той не може дълго да понася положението си на усвѣршенствуванъ автоматъ, на непрекъснато и автоматически действаща машина, която се курдисва отъ органитѣ на обществото. Ето защо смѣшно е, когато въ свѣтската антирелигиозна литература хр-то се обвинява въ това, че отрича активността на човѣка и го унижава. Този главенъ аргументъ на антирелигиозната пропаганда не само отпада, но се и насочва срещу своитѣ автори. Хр-то е пълно съ динамизъмъ, защото то е религия на истинската любовъ, а истинската любовъ е винаги динамична.

Б. п. Ст.

Беденъ народъ.

Кой? Нашиятъ. Благодаренъ плодъ даватъ китнитѣ му поля. Съкровищницитѣ му се прѣскатъ отъ изобилието на неговитѣ блага, добити чрезъ рѣдко трудолюбие и пестовностъ. Самоотвержени народни синове го водятъ смѣло по труднитѣ пжтеки на цивилизацията и го нареждатъ съ другитѣ народи. Всичко му е далъ Богъ, а все пакъ — беденъ. Беденъ на благодарностъ, беденъ на почитъ и себеуважение, беденъ на скжтани въ душата му светини, беденъ на запалени по пжтя му свѣтилници. Четете: „Най-тъжната точка изъ пребиваването въ Римъ бѣ посещението ни на гроба на великия равноапостолъ св. Кирилъ. Въ подземието на църквата св. Климентъ, въ която лѣха влага и въ която едва се пристѣпва отъ тъмнина — се намира гробътъ на създателя на кири-

лицата. Полуразвалина, тя безмълвно говори за самоотвержеността на човѣка-светецъ, комуто безкрайно дължимъ; единствена икона съ кандило, дарена отъ най-оскъднитѣ сръдства на нашитѣ студенти краси този тъженъ гробъ. Печална отплата за велики хора-светци. Италия се погрижи за пренасяне коститѣ горе въ черквата подъ специаленъ олтаръ и съ художествени картини увѣковѣчава дейността му. Ние бихме могли поне скромненъ паметникъ да му въздигнемъ като свидетелство на искрена благодарностъ отъ страна на нашия макаръ и обеднѣлъ народъ“ (Проф. Панка Пелишекъ: „На поклонение въ Италия“ въ в. „Слово“ отъ 13 т. м.).

Печална отплата. За нея преди години писа не еднажъ и въ „Църковенъ вестникъ“ г. Д. съ кръвь отъ сърцето си и зовѣше да се изкупи тя, да се стори що-годе за този гробъ, за паметта на този светецъ на цѣлото славянство. Не би. А ето толкова вѣка свидетелствуватъ за великия подвигъ на св. Кирила. Ето вѣкове нашето „обеднѣло“ племе живѣе, дѣе и напредва само чрезъ гения на св. Кирила. Презъ вѣкове звучатъ думитѣ му, когато и на смъртния си одѣръ говори на св. Методия: „Братко, ето азъ падамъ. Ние съ тебе бѣхме като два работни вола въ ярема. И ето азъ падамъ на браздата. — Но ти продължи дѣлото — служи на Бога и обичай славянитѣ, работи за тѣхъ“. Ликътъ му стои по иконитѣ ни; химни му пѣемъ, а останкитѣ му разяждатъ мухълъ и влага. Мухълъ и влага сж заседнали въ сърдцата ни. Мухълъ и влага подравятъ уститѣ духовни на племето ни. Защото това не е единственъ случай. Черната неблагодарностъ все повече става наша стихия. Страшенъ нравственъ nihilизъмъ, безразличие или една и стрѣвна уравнителностъ ни обхващатъ.

За всички случаи на черна неблагодарностъ имаме все едно извинение: бедностъ. Сждебнитѣ ни палати обхващатъ десетици декари и струватъ стотици милиони; модернитѣ ни затвори сж последна дума на техниката и никнатъ като гджи; кината се мждрятъ вече на всѣки жгълъ; аперативитѣ сж въ пѣленъ пристжпъ да овладѣятъ цѣлия ни животъ. Само за творцитѣ на културата ни, за факлитѣ по пжтя ни, за живитѣ жертвеници на народното благоденствие, за умрѣлитѣ безсмъртници нѣмаме сръдства. И пита се човѣкъ, каква ще бжде утрешната ни сждба, когато поколѣния растнагъ подъ свода на тази черна, печална отплата и надъ тѣхъ не грѣятъ образци на себеотдание и подвигъ? Толкова ли е трудно да се разбере, че като не харчимъ стотици за възпитателни паметници ще харчимъ милиарди за изправителни заведения!

Беденъ народъ!

Д. Пеневъ.

„Разрушете църквитѣ, които заематъ най-хубавитѣ мѣста въ града, и вие ще видите, че на мѣстото на всѣки разрушенъ храмъ ще стане нужда да се построи изправителенъ домъ“.
Монтескьо.

Д-ръ Воиславъ Яничъ.

За англо-саксонското християнство. 1)

Отъ много отдавна Англия и Америка сж се считали у насъ за две най-културни и най-прсвѣтени земи въ свѣта. У насъ англо-саксонцитѣ винаги сж били на голѣма почитъ и сж представяни като образецъ въ всички направления на общественя и частенъ животъ. Англия е получила въ нашето обществено мнение и въ литературата единъ постояненъ епитетъ: велика, културна и просвѣтена Англия, докато нейното чедо оттакъкъ океана обикновено се нарича: свободна, просвѣтена и демократична Америка. У насъ, пѣкъ и въ цѣлия свѣтъ, всички се стремятъ да подражаватъ на англо-саксонцитѣ. Колчемъ у насъ въ парламента се яви споръ между правителството и опозиционнитѣ партии, обикновено и дветѣ страни се позоваватъ на обичаитѣ на британския парламентаренъ животъ, като най-старъ и най-добъръ парламентъ въ свѣта. Ако ли пѣкъ се е спорѣло за свободата на печата и за начина, какъ да се критикува дейността на отдѣлни хора и обществени работници, английскиятъ печатъ — наистина най-културниятъ и най-добриятъ печатъ въ свѣта — е билъ образецъ, на който противницитѣ сж се позовавали. Ако е била въ опасностъ демокрацията и е била застрашена свободата на гражданитѣ, пакъ Америка и В. Британия сж били сждници въ нашитѣ спорове. Англо-саксонската дума „Gentleman“ вече е влѣзла въ речника на всички образовани хора и тя означава човѣкъ, който има съвършено възпитание и маниеритѣ на англо-саксонца.

Само въ едно отношение тѣзи две земи не сж били примѣръ за нашия народъ: по въпроса за религията и морала.

* * *

Англо-саксонцитѣ сж приели християнството въ 597 год. отъ св. Августина и неговитѣ монаси, които е изпратилъ св. Григорий Двоесловъ или Григорий Велики, папа римски, и то първомъ въ Кентъ, въ юго-източната частъ на днешна Велика Британия. Св. Августинъ е организиралъ Английската църква и опредѣлил за свой престоленъ градъ Кентербъри, което мѣсто станало Сионъ на англо-саксонската раса, защото отъ тамъ се разпространявало Христовото слово въ В. Британия, а следъ това въ всичкитѣ нейни многобройни колонии и доминиони. До 1054 год. — нещастна година за цѣлото християнство, защото тогава Христовата църква окончателно се раздѣлила на две части: православна и римокатолическа църква — народътъ на Великобритания е билъ въ общение съ нашата православна църква. Но и следъ това време англо-саксонцитѣ, отдалечени много отъ насъ, никога не сж участвували въ спороветѣ между Изтокъ и Западъ. Интересно е да се отбележи, че вторъ епископъ на англо-саксонцитѣ е билъ православниятъ епископъ Теодоръ отъ Тарсъ. Именуваи сж го митрополитъ на Велика Британия и сж го смѣтали за вторъ основателъ на християнската църква въ Англия. Епископъ Теодоръ е единствениятъ православенъ, който е управлявалъ и проповѣдвалъ въ Англия отъ VII в. до 1917 год. Едва въ 1917 г. на сръбскитѣ православни свещеници се оказа голѣмата честь да проповѣдватъ въ англиканскитѣ храмова.

До XVI вѣкъ англо-саксонцитѣ сж били въ общение съ Римъ, но не сж признавали папата за глава на

1) Изъ „Чланци и расправе“ отъ Д-ръ Воиславъ Яничъ.

Англиканската църква. Отъ тогава до днесъ голѣмото мнозинство англо-саксонци образуватъ отдѣлна църква, именувана Англиканска въ Велика Британія или епископални — въ Америка и британскитѣ колонии и доминиони. Освенъ тази държавна църква въ Англия — въ Америка нѣма държавна църква — въ Великобританія има римокатолици, протестанти, нѣколко стотини православни и множество други християнски секти. Ние нѣмаме за целъ да говоримъ за отдѣлнитѣ църкви или секти на англо-саксонската раса; ние ще изнесемъ само нѣколко факти, които ясно илюстриратъ *съвременния християнски духъ на расата*, безъ огледъ на вѣроизповѣднитѣ прегради, които ги дѣлятъ.

Нѣкои за Великобританія сж казвали: Terra Anglorum terra Angelorum — английската земя е земя на светии. Съ това сж свидетелствували за светостта на англосаксонцитѣ, за християнския имъ животъ споредъ учението на нашия Господъ Исусъ Христосъ. Тѣзи думи и днесъ може да се смѣтатъ за вѣрни, като се вземе подъ внимание общия християнски духъ, който владѣе въ Англия. Французитѣ сж правили като казватъ, че британцитѣ живѣятъ отдѣлени отъ свѣта на „Острова на светиитѣ“, защото *днесъ англо-саксонцитѣ сж най-религиозната и най-християнска раса на свѣта*. Цѣлиятъ имъ животъ, частенъ и общественъ, е приспособенъ, доколкото това е възможно въ съвременното общество, къмъ принципитѣ на великия апостолъ на народитѣ св. Павелъ. Днесъ въ центроветѣ на науката на Великобританія, въ Оксфордъ и Кембриджъ, има много вѣра и владѣе положителенъ християнски духъ.

Цѣлото възпитание на англо-саксонцитѣ *почива върху християнството*. Отъ основното училище, гдето свещеници преподаватъ вѣроучение, до последния семестъръ на Университета, ученицитѣ изучаватъ богословие. Въ всички университети изучаватъ богословие всички студенти, въ всички факултети, а не само богословитѣ. При университета въ Оксфордъ има 23 колежа, сжщо както и въ Кембриджъ, и всѣки колежъ има своя величествена църква и свое свещенство. Всички студенти редовно посещаватъ храма всѣка недѣля, слушатъ проповѣдитѣ на своитѣ свещеници. *Никой отъ тѣхъ не може да завърши право, философия, техника, медицина, фармакология, лесовѣдство, агрономство, или друга нѣкоя специалност, докато предварително не издържи изпита си по богословскитѣ предмети*. Въ Великобританія нѣма нито едно училище, нито едно възпитателно заведение или хуманитарно учреждение, което да нѣма своя църква и въ коего свещеникътъ да не е главниятъ религиозенъ възпитателъ и духовенъ отецъ на младежта. Въ тази своя дейностъ свещеникътъ памира подкрепа отъ всички останали преподаватели. Следователно, никакъ не е чудно, че английскитѣ абитуриенти и студенти по различни специалности знаятъ много по-добре Библията, отколкото богословитѣ на нѣкои западни богословски факултети.

Щастливъ бѣхъ, че можахъ да присѣтствувамъ на обедитѣ и молитвитѣ въ разнитѣ английски колежи. Ето само една картина: ректорътъ на университета, професоръ по биология, облеченъ въ специална мантия, като нѣкогашнитѣ свещенически мантии, — чете всѣки денъ молитви, преди обѣдъ, както и преди спане, заедно съ всички ученици. За гимназиалнитѣ учители и за професоритѣ на университета е най-голѣма честь, когато епископътъ имъ разреши да проповѣдватъ въ Църква. А това е възможно само срѣдъ англо-саксонцитѣ, гдето всички професори сж дълбоко религиозни хора.

Питахъ единъ професоръ по биология, заемащъ вече 30 години катедрата въ Оксфордъ: „има ли между вашитѣ студенти атеисти?“ „Не — отговори ми той — въ продължение на моята тридесетъ-годишна работа имахме само единъ *единственъ случай* нашъ студентъ да не посещава редовно църква. Поради това всички студенти го отбѣгваха, и той, бедниятъ, се принуди да отиде въ Индия и тамъ, между религиознитѣ индийци, свърши живота си съ самоубийство. У насъ, въ Оксфордъ, никой не се съмняваше въ Божието битие, докато не дойдоха нѣкои ваши дечурлига — сръбски гимназисти¹⁾, които първи, отъ основаването на Оксфордъ, повдигнаха въпроса, *дали сжществува Богъ?*“ Това каза ректорътъ на университета, професоръ по биология, който, разбира се, не бѣ свещеникъ.

Въ училище и въ къщи възпитани въ религиозенъ духъ, англо-саксонцитѣ оставатъ презъ цѣлия си животъ религиозни хора и добри Христови войници. У тѣхъ вѣрата винаги е на първо мѣсто всѣкога и всѣкъжде. У тѣхъ и днесъ се водятъ въ най-голѣмитѣ ежедневници *догматически спорове*, както нѣкога срѣдъ старитѣ християни отъ първитѣ седемъ вѣка.

Щомъ единъ англо-саксонецъ се увѣри, че вѣрва погрѣшно, той веднага минава въ онова вѣроизповѣдание, което му допада. Така се обяснява прехода отъ едно християнско изповѣдание въ друго и презъ време на великата война. И презъ критичнитѣ дни на месецъ априлъ 1918 год., когато нѣмцитѣ бѣха предъ Кале, а Лондонъ бѣ въ опасностъ отъ нѣмскитѣ далекобойни оръдия, когато изглеждаше, че гордиятъ Албионъ е изгубилъ крвавата игра на човѣшката сечъ, *най-актуеленъ бѣше въпросътъ за вѣрата*, следъ това за почтената търговия, и едва следъ това за хода на военнитѣ операции на бойното поле.

Цѣлиятъ животъ на англо-саксонца е уреденъ споредъ християнското учение. Той не почва и не свършва нито единъ обѣдъ, докато не прочете молитва. Навредъ той постѣпва като вѣренъ членъ на своята църква, която посещава редовно, идвайки винаги 10 минути преди началото на богослужението, и изливайки отъ храма следъ свършване на литургията или молитвата. За него недѣлята е день за молитва, посветенъ само на Бога; този день всички англо-саксонци посещаватъ своитѣ храмове; нѣкои отъ тѣхъ ходятъ въ нѣколко храмове. Въ недѣлни дни сж затворени всички локали. Недѣлно време дори на пияно се свирятъ само църковни пѣсни и Давидови псалми. И тѣй постѣпватъ всички: бедни и богати, селяни и граждани, министри и слуги, лордове и работници, дори и социалиститѣ, защото и тѣ сж вѣрующии.

(Следва). Превелъ отъ сръбски: *Арх. Кирилъ*.

Бележки върху Проектоустава за Българската православна църква.

(Продължение отъ бр. 36 и край).

Въ чл. 252 на тоя Проектоуставъ сж изброени източникитѣ, които ще даватъ приходи за издръжката на епархийскитѣ ведомства. Споредъ установената наредба всѣко епархийско управление, черпейки отъ тия източници, издържа служащитѣ въ

¹⁾ Касае се за сръбскитѣ бежанци въ Англия презъ време на великата война. *Б. пр.*

своето ведомство. Обаче епархийските области, по обемъ и населеностъ, не сж еднакви. Поради това и приходитѣ имъ не сж еднакви. Бюджетитѣ на по-големитѣ епархии възлизатъ на милиони и посрѣщатъ свободно своитѣ разходи и приключватъ съ излишъци, а другитѣ, по-малкитѣ — приключватъ своитѣ бюджети съ дефицити. Това очевидно е една аномалия, която въ интереса на църковното дѣло трѣбва да се отстрани. Би трѣбвало да се изхожда отъ принципа на църковната единностъ. Приходитѣ, получавани отъ определенитѣ източници, сж изобщо за Църквата. Всички тѣ би трѣбвало да се прибиратъ въ общата църковна каса. Върховната църковна властъ пкъ да разпорежда съ тая каса и да отпуща необходимата сума за издръжка на всѣка епархия въ диоцеза.

Отъ сжщия принципъ се ржководи и държавната властъ. Касата на държавата е една. Въ тая каса се вливатъ озаконенитѣ приходи отъ цѣлата държавна областъ, която е раздѣлена на окржзи и околии. Едни отъ тия административни единици сж по-обширни и по-гжсто населени; други сж сравнително съ много по-малки територии и по-малолюдни. Следователно, и приходитѣ, получавани отъ еднитѣ и другитѣ, не сж еднакви. Въ управата на по-глемитѣ окржзи и работата е по-много и по-трудна, сравнително тая, въ по-малкитѣ. Следователно, и служебниятъ персоналъ въ първитѣ е по-многолюденъ, въ сравнение съ вторитѣ. Издръжката на всѣки отъ тия окржзи се урежда съ бюджетъ. На всички се изплаща отъ общата държавна каса и никой отъ тия бюджети не приключва съ дефицитъ.

Църквата съ своята областъ, сжщо тѣй, представлява единна и цѣлокупна държава отъ духовенъ и нравствено-религиозенъ характеръ. Сжщо както областята на държавата, и църковната областъ е раздѣлена на административни единици — епархии и намѣстничества. И тукъ, поради обстоятелствата отъ географско естество и многолюдностъ, едни отъ тия епархии сж съ по-обширни територии и многобройно население, а други — по-малки, сравнително първитѣ. Въ голѣмитѣ и многолюдни епархии естествено постжпватъ и много — по-големии приходи, отколкото въ малкитѣ. Но и въ еднитѣ и въ другитѣ се твори дѣлото на Църквата, твори се религиозно-нравствения и духовно-културния разстежъ на православния български народъ. Поради това и Върховната църковна властъ е длъжна, разпореждайки съ църковната обща каса, еднакво да се грижи за материалната издръжка, както на голѣмитѣ, тѣй и на малкитѣ епархии.

Споредъ своята голѣмина, православно изпълнение и доходностъ, епархийтѣ въ диоцеза на Българската православна църква би следвало да се раздѣлятъ на три категории. Къмъ първата категория биха могли да се поставятъ: *Софийската, Пловдивската и Търновската*; къмъ втората: — *Видинската, Врачанската, Ст. Загорската и Сливенската*; къмъ третата: — *Варненско-Преславската, Доростолско-Червенската, Ловчанската, Кюстендилската, Неврокопската и Смоленската*. И за тритѣ тия категории би трѣбвало да се опредѣли необходимия чиновнически щатъ, съответно на административната, финансова и културно-просвѣтна работа, която има да се върши.

За 1-за категория епархии, съ по 4 Архирей-

ски намѣстничества, тоя щатъ би могълъ да се опрѣдели:

1 протосингелъ, 1 секретаръ 1 п. секретаръ (за Софийската 2), 1 касиеръ-счетоводителъ, 1 помощникъ-счетоводителъ, 1 финансовъ ревизоръ, 1 регистраторъ, 2 писари, 1 шофьоръ, 1 градинаръ и 3 расилни. За Архирейскитѣ намѣстничества: 4 секретаръ-дѣловодители, 4 писари и 4 писци прислужници, или *всичко 27 служители*.

За 2-ра категория епархии съ по 3 Архирейски намѣстничества: 1 протосингелъ, 1 секретаръ, 1 касиеръ-счетоводителъ, 1 п. счетоводителъ, 1 регистраторъ, 1 финансовъ ревизоръ, 2 писари, 1 шофьоръ, 1 градинаръ и 2 расилни. За намѣстничествата: 3 секретаръ-дѣловодители, 3 писари и 3 писци - прислужници. Или *всичко 21 служащи*.

За 3-та категория епархии съ по 2 Архирейски намѣстничества: 1 протосингелъ, 1 секретаръ, 1 касиеръ-счетоводителъ, 1 финансовъ ревизоръ, 2 писари, 1 регистраторъ, 1 шафьоръ, 1 градинаръ и 1 расиленъ. За намѣстничествата: 2 секретаръ-дѣловодители, 2 писари и 2 писци-прислужници, или *всичко 16 служащи*.

Разбира се, че тѣй опредѣлениятѣ щатъ за чиновницитѣ при епархийскитѣ управления не би могълъ да се смѣта като една неизмѣнна догма. Напротивъ, върховната църковна властъ винаги би могла да увеличи персонала тамъ, дето впоследствие се окаже това необходимо за правилния и редовенъ ходъ на епархийското дѣло.

Като се вземе предъ видъ сегашната доходностъ на епархийтѣ въ Царството, би могло да се предполага, че тия отъ първа категория ще даватъ на общата църковна каса:

Софийската епархия	2.100.000	лева
Пловдивската "	2.100.000	"
Търновската "	2.000 000	"
<i>Отъ II категория</i>		
Видинската	1.300.000	лв.
Врачанската	1.400.000	"
Ст.-Загорската	1.400.000	"
Сливенската	1.400.000	"

<i>Отъ III категория</i>		
Варненско-Преславската	900.000	лв.
Доростолско-Червенската	900.000	"
Ловчанската	850.000	"
Неврокопската	850.000	"
Кюстендилската	800.000	"
Смоленско-Родопската	500.000	"

Или изобщо отъ цѣлата църковна областъ би могло да се събира въ църковния ковчегъ единъ приходъ отъ около 16 1/2 милиона лева.

Разполагайки съ тая обща сума, висшата църковна управа — имайки опредѣления чиновнически щатъ, би могла да нареди бюджетитѣ на епархийскитѣ управления тѣй, че никое отъ тѣхъ да не срѣща затруднения и дефицити. Напр., за издръжката на епархийтѣ отъ I категория би могло да се гласува разходъ отъ 1,800,000 лв., за тия отъ II категория — 1,300,000 лв., а за ония отъ III категория — 900,000 лева. Въ такъвъ случай цѣлиятъ разходъ за издръжката на епархийскитѣ управления ще бжде:

За 3-тѣ епархии отъ I категория	5,400,000	лв.
За 4-тѣ " отъ II "	5,200,000	"
За 6-тѣ " отъ III "	5,400,000	"

Или *всичко разходъ 16,000,000 лева*

Тѣй че дори и споредъ едно подобно повърхностно изчисление за издръжката на 13-тѣ епар-

хийски управления ще бждат потрѣбни не повече отъ 16 мил. лева. А може да се предлолага, че при една разумна икономия тая разходна сума може да бжде намалена, както и при настѣпване на благоприятни времена, приходната — значително ще бжде увеличена. Въ всѣки случай, дефицити никога не биха се явили, а излишъци непремѣнно ще има и тѣ ще си оставатъ въ общата каса на върховната църковна управа.

Тия кѣси бележки написахме по желанието на добри и родолюбиви църковници. Целта е, да се даде поводъ за едно по-сериозно обсъждане на посоченитѣ пунктове отъ новия Проектуставъ, който ще стане законъ за устройството и управата на Българската православна църква. Разбира се, че могатъ да бждатъ обсъждани и други положения въ Проекта. Проучени и обсъдени, всички тѣ ще трѣбва да се редактиратъ, приематъ и озаконятъ тѣй, че да бждатъ съответни и на духа, и на финансовата мощъ на Църквата. Защото, нека се знае, че каквито добри реформи и нововъведения се възприематъ и озаконятъ, тѣ ще могатъ да се проведатъ само тогава, когато и обединението на всички материални срдства на Църквата по начало се озакони още сега и цѣлата нейна финансова мощъ се съсрдоточи въ ржцетѣ на Висшата църковна властъ. Въ подробности всичко това впоследствие би могло да се уреди съ една каноническа наредба, за да се нагласятъ приходитѣ и разходитѣ на Църквата съгласно съ закона за бюджета, отчетността и предприятията.

S. W.

Tempo, tempo, tempo!

Отдавна гледахъ единъ филмъ, чиято идея дълбоко се внедри въ съзнанието ми . . . Свѣткавичната бързина въ днешния вѣкъ, желѣзната механичностъ, оглушителния трясъкъ и нервната парализа, които като въ желѣзенъ обръчъ сж вградили днешния човѣкъ, се символизираха въ филма съ единъ гръмъкъ, неумолимъ, властенъ гласъ, който като камбаненъ звънъ се разнасяше надъ всичко и въ удивителенъ темпъ гърмѣше: tempo, tempo, tempo.

Посредъ мигновеното и феерично запалване и угасване на електрическитѣ лампи, посредъ страхотния бумтежъ на огромно-въртешитѣ се колелета въ печатницата, отъ чиито уста, все тѣй съ бѣсна трескавичностъ, излитаха хиляди най-пѣстри и чудновати реклами, вестници, списания, посредъ оглушителнитѣ сирени на автомобили и трамваи, средъ цѣлия тоя потокъ отъ шумъ и нервни движения, мощниятъ човѣшки гласъ пронизително и отсечено въ унисонъ прогласяше: tempo, tempo, tempo. И тоя суровъ, отсеченъ и механиченъ гласъ завладява съ такава магическа сила, тѣй убедително и натрапливо ти говори да се смѣнешъ въ сжщия тактъ на това време, влече те да заживѣнешъ съ неговото tempo, да потънешъ въ неговата свѣткавичностъ и механичностъ! Заповѣлваше ти властно и ти да станешъ въплощение на трескавия стремежъ у човѣка за по-усъвършенствуванъ материаленъ животъ. Тоя гласъ упойтелно ти нашепваше сжщевременно и за тая ненаситна жажда при обладаване повече материални блага. А посредъ тоя бѣсенъ набѣгъ, посредъ тоя свѣткавиченъ устремъ, въ сжщото време колко жалъкъ, нищоженъ изглежда човѣкътъ. Залутанъ и обремененъ, замечтанъ и унесенъ като въ сладка дрѣмка отъ чара на постижението, ослѣпенъ отъ огнения блѣсъкъ на материалното, човѣкъ става пленникъ на сжщата

груба материалностъ. Душата му вече инертна, почва да се кпже въ примамливитѣ ѣ води. Той става робъ на страстьта. Потъва въ нейната глжина, става нейна жертва. И съ него се повтаря историята на Исавовото безразсждство, като продава правото на първородството, правото на Божието царство, ей за тая „паница леща“, въ различнитѣ ѣ видове: за наслада на плътта, за примамлива, но безумна красота на окото, или за друга свѣтска суета.

Залутанъ въ постигане своитѣ миражни блѣнове и слѣтъ съ общото tempo на днешния животъ, човѣкъ днесъ е загубилъ реаленъ усетъ за своята личностъ и за тази у другитѣ. Заприличалъ е на оня мждрецъ Чуанъ Цзи (отъ Дж. Лондонъ „Царь Алкоолъ“), който сънувалъ, че е пѣстра пеперудка, която лети насамъ-натамъ съ свойствената ѣ лекота . . . „Помня“ говори той — „че при туй следвахъ само капризитѣ на пеперудката и съсемъ изгубихъ усещането за своята човѣшка личностъ. Внезапно се събудихъ и се почувствувахъ човѣкъ, почувствувахъ самъ себе си. Но не знамъ дали бѣхъ човѣкъ, който бѣ сънувалъ, че е пеперудка или сега съмъ пеперудка, която сънува, че е човѣкъ.“

Оглушалъ отъ грохота на желѣзното колело, човѣкъ не чува вопъла на своя събратъ. Ослѣпѣлъ отъ блѣска на електрическата лампа, не вижда бледото и измжчено лице на бедняка. Забравилъ дори и себе си. Почва да гледа на живота като на търговия. Не чува камбанния звънъ, който увещава средъ вихъра и борбата на живота да се спремъ, да преустановимъ цѣлата си интензивна и творческа работа, дейностъ въ материалния свѣтъ, да се поотморимъ и съвземемъ. О! страшна е картината!

А утре? — отговорътъ е мълчание, гробно мълчание, свинскъ. Ние нѣмѣемъ, защото страшно е утре. А нали всички трѣбва да сме творци, истински творци на утрешния день, истински зидари, т. е. не само отъ материални блага да сме погълнати, не само отъ машината, но и да сме творци и на духовни. И то първо на духовни блага? А нали всичкитѣ блага — двата вида — трѣбва да бждатъ единъ видъ базисъ само за моето и твоето „азъ“, а за цѣлокупното, общочовѣшкото „азъ“. Но изглежда времето е кѣсо; оковани отъ машината, отъ механиката, отъ устрема за материаленъ напредкъ и строежъ, забравяме най-ценното, най-важното, това, въ името на което се работи — човѣка. Та нали въ негово име е ужъ цѣлия тоя бѣсенъ поривъ, напрегнатъ стремежъ за технически постижения — да подобримъ неговия халъ, неговото сжществуване. А точно самия него забравяме, отритваме. Изглежда, днесъ ние сме впаднали въ тоя страшенъ, магически кржгъ на противоречие — работимъ за човѣка, а въ сжщото време го забравяме. Подготвяме му рай и въ сжщото време го обричаме на голготски мжки. Да не се самозалъгваме, че като подготвяме блага само за себе си, сме и щастливи. Не. Правдливъ сж въ това отношение думитѣ на Метерлинка: „Щастие е да бждешъ справедливъ въ богатата, да бждешъ добъръ“ („Синята птица“). И до тогава, докогато живѣемъ въ общество, тоя принципъ, макаръ и не всѣкога напълно осжществяванъ, ще бжде идеалъ, вѣренъ показателъ за истински, смисленъ човѣшки животъ. Безъ него, ние сме съ подрѣзани криле, не може да надхвърлимъ себе си. Изподрани и окървавени ние ще пърпаме, огъвани подъ товара на своето „азъ“.

А често пѣти не е достатъчно да дѣлимъ дори и своитѣ материални блага съ другитѣ, за да ги направимъ щастливи. Често пѣти много малко е необходимо, за да почувствуваме топлота въ нашия животъ, да размразимъ студа, който ни е сковалъ. Само една дума, едно движение, единъ поздравъ, дори единъ погледъ. Но, за

жалостъ, дори и това най-малко не се върши. А често пжти отъ какво голѣмо значение е то! Какъвъ балсамъ влива въ ранената душа, какъ крепи! Достатъчно е да си припомнимъ разказа „Изпуснатата дума“ отъ Елинь Пелинь. Героятъ на тоя разказъ е единъ лѣкарь, но се отказалъ почти отъ своята професия. Отдалъ се всецѣло почти на компания и карти. „Една вечеръ игра до късно на карти съ вѣчната си компания, прибра се въ два часа презъ нощта. Сутринтъ го разбужда една жена, „бедно, жалко, окѣлцано сжщество, съ черни очила, безцвѣтна коса и жълтеникаво, износено палто. Тя носѣше въ ржка голѣмъ букетъ отъ червени и бѣли карамфили и като влѣзе застана нерешително до вратата, смутена, ржката съ карамфилитъ треперѣше, а мършавото ѝ лице се изкриви въ нѣкаква страшна и виновна усмивка“. Тя идва за да го поздрави по случай именния му день, а той едва си спомня сега, че има именъ день. Той все пакъ ѝ благодари, но не си спомня коя е тя! Тя му разказва, когато е била малко дете, какъ той я спасилъ отъ една буря... „Бѣхме въ планината. Азъ съ сестра си бѣхъ въ вашата компания. Помните ли когато излѣзе бурята... Страшна буря. Никога въ живота си не съмъ виждала по-страшно нѣщо. Бурята разпрѣсна цѣлата компания. Всички се изпокриха кой какъдето свари, свѣтковици паднаха, гръмъ дробѣше небето на парчета. А вие ме хванахте за ржка и ме приютихте“. — „Тогава вие ми казахте: — Надя, колко сте добра и мила!“ Следъ това никои после въ моя животъ не ми е казалъ тая дума. Азъ изгубихъ всичкитъ си близки, боледувахъ дълго, ослѣпѣхъ съ едното си око, не можахъ да свърша гимназията и почнахъ да живѣя по милостята на другитъ, да работя, да слугувамъ, да се мжча, опростѣхъ и погрознѣхъ. . . Но никога не се отчаяхъ. Съ покорностъ нося теглото си. Имаше нѣщо, което ме крепѣше. Това бѣха хубавитъ ония думи, които ми казахте тогава. Азъ прекарахъ младостта си съ тѣхъ, болестта си съ тѣхъ. Тѣ ме топлѣха, тѣ ме сгрѣваха, тѣ ме подкрепяха, тия хубави думи, които за пръвъ и последенъ пжтъ чухъ въ живота си. Кодко ви съмъ благодарна!“

Стига да желаемъ, можемъ да направимъ човѣка щастливъ, макаръ и минутно, „защото щастие то има само мигъ, то нѣма утрешенъ день, то сжщо нѣма вчерашенъ; то не помни миналото, не мисли за бждещето, то има настояще — и то не день, — а мигъ“. („Аф“ Тургеневъ). Можемъ, макаръ и за моментъ, да извадимъ човѣка отъ жестокостта, мизерията, механичността, кждето той се чувствува като повито пеленаче, скованъ, бледенъ, моренъ, мраченъ, отчаянъ. Но за това трѣбва да имаме душа, огнена душа, запламтяла отъ Христовата любовъ, сърце, нежежено съ Христовата свѣтлина, за да се отмахне тая механичностъ, загрубалостъ, натежалостъ въ човѣшкия животъ, да се смекчи тоя неспиренъ устремъ у човѣка само и само къмъ желѣзното колело съ забитъ като гвоздей погледъ въ машината, у когото вмѣсто сърце, може да засжществува само геометрия.

А. Дандовъ.

СКАЗКИ И СЪБРАНИЯ.

Ибсенъ и новото време. Театралниятъ кржжокъ — студия при Българската въздържателна федерация, уреди три сказки върху творчеството на Ибсена, отъ писателя-театралъ г. Свѣтославъ Камбуровъ — Фуренъ.

На първата сказка, състояла се на 11 т. м., бѣше разгледано съчинението на Ибсена „Брандъ“. Сказката не бѣше добре посетена; имаше обаче друго нѣщо утешително — повечето отъ слушателитъ бѣха младежи и то предимно учащи се. Г-нь Свѣтославъ Камбуровъ разви следнитъ мисли:

„Има писатели, художници и мислители, които въ произведенията си отразяватъ миналото и настоящето, а има и такива, които чрезъ критика на настоящето създаватъ ценности въ живота. Ибсенъ е именно отъ тия. Никой не критикува днешния строй така, както Ибсенъ. Той се спира на въпроситъ, които разяждатъ обществения животъ и слага прѣстъ си върху язвитъ на човѣчеството“. Следъ като накратко охарактеризира творчеството на Ибсена по периоди, сказчикътъ се спре върху „Брандъ“, едно произведение, което по идея и замисълъ има нѣщо общо съ „Ада“ на Данте. Брандъ — главниятъ герой, е духовно лице — пастирь. Въ своя житейски пжтъ той се срещналъ последователно съ трима представители на човѣшката глупостъ: тѣпоумие, лекомислие и безумие. Брандъ е убеденъ, че коренътъ на злото се крие въ издробеняването на живота; и подобриенето на жалкия човѣшки животъ — това е неговата задача. Но за да се подобри животътъ, той решително обявява война на тройния съюзъ между тѣпоумието, лекомислието и безумието. Брандъ е воплощение на най-възвишената идея; той бичува безпощадно всичко, което е врагъ на свѣтлината въ живота. Брандъ е поемата на човѣшкия животъ въ името на дълга. Неговиятъ принципъ въ живота е: всичко или нищо. Само чрезъ този принципъ ще могатъ да се създадатъ истински хора. Ибсенъ чрезъ Брандъ високо заявява, че въ живота ще се води борба, докато не се премахне злото; въ тая борба човѣкъ ще загуби земнитъ богове — алчностъ, слава и почести, а награда ще му бжде — волята за чистота, готовностъ за жертви и въ края на краищата тръненъ вѣнецъ.

Сказчикътъ се спре и върху значението на „Брандъ“. Подчерта, че въ „Брандъ“ се намира квинтесенцията на мирогледа на Ибсена, и че последниятъ чрезъ него ни учи какъ да живѣемъ въ настоящето, за да заслужимъ бждещия животъ. Г-нь Камбуровъ завърши съ следнитъ заключителни думи: „Най-висшия идеалъ трѣбва да бжде не благоденствието на отдѣлната личностъ, а това на цѣлото човѣчество“.

Ония, които по-добре познаватъ творчеството на Ибсена, сигурно ще запитатъ г. Камбуровъ, въ какъвъ смисълъ той говори за Ибсена, че е билъ проповѣдникъ на „трудовия“ день, а пкъ ние на изказаната отъ него мисълъ, че нѣма значение каква религия изповѣдва човѣкъ, а е важно какви сж неговитъ идеи, ще запитаме: Нѣматъ ли значение религиознитъ вѣрвания на дивака, който въ името на божеството хвърля въ гроба или пкъ въ нажежена пещъ жива единствената си рожба и нѣма ли значение въ живота изповѣдането на религията на любовта и свободата, която въ името на абсолютното ни учи да обичаме не само ближния си, но и врага си?

Ибсенъ е проповѣдникъ на „Трудовия день“. Той не се интересува отъ религиозния свѣтогледъ на човѣка. Религиознитъ вѣрвания нѣматъ значение за живота и поради това Ибсенъ ги не тачи. Най-висшъ идеалъ за Ибсена е благоденствието на цѣлото човѣчество, а не на отдѣлната личностъ.

Г-нь Св. Камбуровъ не е разбралъ добре нито „Брандъ“, нито Ибсена. Ибсенъ ярко подчертава значимостта на религиознитъ вѣрвания въ всѣка своя творба. Особено ярко е сторилъ това въ „Брандъ“. Той не е и никакъвъ проповѣдникъ на „трудовия день“. Позволявамъ си да мисля, че тази мисълъ г-нь Св. Камбуровъ *подхвърли* за реклама-подмамка, та дано бждатъ посетени следвацитъ две сказки.

Илия п. Николовъ,

КУЛТУРНИ ПРОЯВИ

Противоболшевишка изложба. Тя се откри на 8 т. м., недѣля, въ салона на стария военен клубъ на улица „Московска“, съ речъ отъ зап. полк. П. Христовъ. Изложбата, която обхваща цѣлия животъ на С. С. Р. — управление, просвѣта, пропаганда, колективно стопанство и дейностъ на Г. П. У., е устроена отъ Съюза на запаснитѣ офицери. Тя буди живъ интересъ между всички слоеве на обществото и за това виждаме постоянно да се тѣлпятъ посетители.

Нищо по-похвално отъ това — да се покаже нагледно и документално „рая“ въ съветска Русия и то въ единъ моментъ, когато мнозина наши навънши намиратъ изходъ отъ днешното тежко финансово и икономическо положение въ прилагане идеитѣ на болшевиизма, онзи болшевиизъмъ, който доведе благочестивия и религиозенъ руски народъ до пълна морална и материална разруха.

Искате ли да си съставите отчасти представа за ада въ Русия, посетете изложбата!

Най-първо вие тамъ ще видите потресающи картини — сцени отъ избиването на царското семейство презъ 1918 г. Ще видите тържества изъ живота на армията на Ворошиловъ, които по пищностъ и суетностъ едва ли отстъпватъ отъ тия на най-капиталистичнитѣ страни; всичко това става, разбира се, за смѣтка на селянитѣ и работницитѣ, които сж петимни за сухо парче черъ хлѣбъ. По-нататъкъ вие ще видите портретната галерия на частъ отъ Коминтерна, на ония, които си играятъ съ живота на многомиллионния руски народъ и които иматъ пакостната амбиция да вплетатъ въ свонгѣ смъртоносни мрежи цѣлия свѣтъ. А че това действително отговаря на истината може да се види отъ официалния бюджетъ на Коминтерна за 1930 г., където сж раздадени около 200,000,000 златни фр. франка или наши пари повече отъ 5 милиарда за тероръ и пропаганда въ всички страни и субсидии на чуждитѣ компартии, а за подготовка на свѣтовната революция—около 150 милиона лева (Тия сведения сж взети отъ отчета за 1930 г., напечатанъ въ „Интернационалния бюлетинъ“ отъ 2. V. 1930 г.).

Още по-нататъкъ вие ще видите снимки изъ живота на работницитѣ въ С. С. Р. и тѣхнитѣ водачи, за да се убедите въ празната проповѣдь на комунизма за свобода, братство и равенство. Ще видите вилата на Горки на о. Кипъръ, ще видите и тая на Троцки на о. Принкипо, ще видите най-после и жената на Луначарски въ нейното стохиядно манто, за да се възмутите отъ дълбочината на душата си отъ „трижитѣ“ на „народнитѣ“ водачи за селянитѣ и работницитѣ, които съ часове чакатъ своя редъ, за да получатъ въ костеливата си и треперяща ржка сухо парче хлѣбъ.

Въ отдѣла „светотатство“ вие ще се ужасите отъ безумието на комуниститѣ, които безъ колебание и съ една варварска стрѣвъ сж разрушавали и разрушаватъ велики храмове, рѣдки паметници на строително изкуство и архитектура, за да бждатъ обърнати на бани, читални или пѣкъ на безбожнически клубове.

Най-после, като оставимъ на страна нечувания садизъмъ на чекиститѣ, вие ще срѣщнете цифрови данни, които ще ви дадатъ възможностъ да си съставите ясна представа за мирната политика на С. С. Р., за политиката на ония хора, които днесъ първи издигатъ и навсѣкжде пропагандиратъ антивоеннитѣ акции. Така „мирната“ политика, напр., на съветитѣ диктува тѣ да иматъ 350 танкове, 8 военни академии, 152 военни училища, 10 картечни и моторни дружини, Г. П. У. и друга многобройна войска.

Изобщо изложбата дава една цѣлостна представа за живота въ днешна Русия. И въ това отношение инициативата на запаснитѣ офицери заслужава адмирация отъ страна, преди всичко, на всѣки истински човѣкъ, а следъ това и на всички родолюбиви и съзнателни българи.

Илия п. Николовъ.

БЕЛЕЖКИ И ОТЗИВИ.

Право и мораль. Между правото и морала, като два вида етически детерминирания, има една необходима коерентностъ. И едната и другата категория иматъ еднаква стойностъ и степенъ на истинностъ. И на морала и на правото отъ логическа гледна точка трѣбва да се припише еднаква абсолютностъ или относителностъ, еднакво качество на изкуственостъ или естественостъ. Логически е немислимо противоречие между морала и правото. Истината, въ много случаи правото *позволява* това, което моралътъ *запреща*, но това обстоятелство не указва още на противоречие. Подобно би било на лице, ако правото *заповѣда* извършването на нѣщо, което е *запретено* отъ морала. Последното, обаче, е логически невъзможно и изрично запретено отъ чл. 27 на закона за защита на държавата. Споредъ текста, договоритѣ сж недействителни, когато съдържанието имъ е противно на добритѣ нрави. Отъ правилото следва, че и моралътъ е източникъ на право, само че на отрицателни по своето действие норми: това, което той не позволява, не се одобрява и отъ правото. Прочее, *моралътъ и правото сж онѣзи части отъ етиката, които установяватъ основитѣ на съжителството въ общността.* Отъ тукъ и заключението, че *безъ моралъ и право не може да съществува никаква общностъ.* — Проф. Люб. Диковъ („Седмиченъ прегледъ“, бр. 1, 7. X. 1933 г.).

Политика и мораль. Съвършено неточно е повтаряното често пѣти твърдение, че политиката е подчинена на бруталния принципъ на егоизма и нѣма нищо общо съ морала. Напротивъ, *политиката е мислима само като дейностъ, проявена отъ воля, която има за рководникъ морала.* Моралното естество на държавата се състои именно въ това, че тя се стреми и заповѣдва преодоляването на всѣкакъвъ егоизъмъ, за да бжде у всички будна нейната собствена идея. Отъ това следва, че практическитѣ резултати не зависятъ толкова отъ формата, която е дадена на държавата, колкото отъ държавното съзнание на нейнитѣ членове... отъ спазването на морала... Скрѣбно е, пакостно е, че у насъ — и въ обществения животъ и въобще — е отреченъ принципътъ на морала въ държавната педагогия и въ държавната политика. И обществото върви по сжция пѣтъ. Обществентѣ добродетели днесъ сж изхвърлени. Преживяваме страшна морална и правна криза. Изходъ: назадъ къмъ идеализма, къмъ вѣрата, къмъ подчинението на морала и на правото! — Проф. Люб. Диковъ („Седмиченъ прегледъ“, бр. 1.

Пакъ разединение. Баптисткитѣ евангелски религиозни общини сж образували свое евангелско благотворително дружество. Тѣ сжсватъ окончателно съ Българското евангелско дружество, което обединява евангелисти (конгретиалисти), методисти и петдесетници.

Не закѣснѣха последнитѣ отъ Лѣдженския съборъ, предречени съ скрѣбъ отъ покойния Цановъ.

ИЗЪ ПЕЧАТА.

На Уралъ още не сж напълно ожънати нивитѣ. Снопитѣ лежатъ и гниятъ. Не е ожънато още: въ Мясляинския районъ 47%, въ Пѣтуховския районъ — 50%, въ Кугамишкия районъ — 85% отъ посѣтото. Отъ 130 колхозни района само 10 сж привършили жетва и вършитба. Ржководителтъ на земелния отдѣлъ Сидоровъ, вмѣсто да мобилизира всички сили, спокойно заявява: До зимата ще успѣемъ... Сжщата картина е и на Украйна. Тамъ не помалко отъ 15% отъ посѣтото не е ожънато („Соціал. Земледѣлие“, 30 септ. „Ком. Правда“, 6 окт., „Правда“ 8 окт.)

Блюмъ заявилъ на конгреса на социалиститѣ въ Лансъ: „Ако ржководителитѣ на сждбинитѣ на днешна Русия биха разбрали добре интереситѣ на руската революция; ако тѣ биха дали една двадесета часть отъ енергията която вложиха за разединение на работническата класа, за нейното обединение, то историята на Европа би била друга. Не биха възтържествували въ такъвъ случай нито Мусолини, нито Хитлеръ. Опомняне вече настѣпва въ Москва, но неправилно. Ржководителитѣ на съветската политика трѣбва да разбератъ, че гаранция за безопасността на СССР сж не пактоветѣ съ капиталистическитѣ правителства, а единението съ работниците и тѣхното движение. Когато това единение стане фактъ, то въ свѣта ще има само единъ законъ — справедливостъ, и една религия — братство.“

СЕДМИЧЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ НА СЪБИТИЯТА.

Въ четвъртъкъ, 12 т. м., пристигна въ столицата видниятъ ромънски държавникъ, голѣмъ дипломатъ и м-ръ на външнитѣ работи г. Титулеску. Той бѣше гостъ на българското правителство. Нѣма никакво съмнение, че г. Титулеску, който посещава за първи пжтъ нашата страна и идва следъ заседанията на Малкото съглашение въ София, има политическа мисия, чиято важность не е малка.

Представителтъ на портъоритѣ на нашитѣ предивоенни задължения въ България г. Утие е съобщилъ на нашето правителство, че съгласно полученото отъ Парижъ нареждане, на правителството се разрешава да се деблокиратъ гаранционнитѣ суми за нашитѣ предивоенни задължения. Сумата, която се деблокира, възлиза на 114 милиона лева.

Въ Женева министритѣ на външнитѣ работи на Турция и Югославия се споразумѣха окончателно върху постановленията на пакта за приятелство и ненападение, който ще бжде подписанъ презъ м. ноемврий.

Конференцията по разоржжението трѣбваше да продължи заседанията си. Въ навечерието на заседанията ѝ обаче дойде като гръмъ вестта, че Германия се оттегля не само отъ конф. по разоржжението, но и отъ Обществото на народитѣ.

Най-голѣма причина за напускането отъ Германия конференцията за разоржжението е санкцията и контролата, която Германия отхвърля, както и прилагането на принципа на равенство, за което Германия настоява съ всички сили и като не го е получила напуска конфер. по разоржжението, па и О. Н.

Сжжсането на Германия съ Обществото на Народитѣ и конф. за разоржжението хвърли въ тревога цѣлия свѣтъ. Опасността отъ изненади и нови кръвопролития е по-голѣма отъ всѣки другъ пжтъ.

Положението въ Добруджа става все по-лошо и по-тежко. На 11 и 12 т. м. отъ Букурещъ сж отиш-

ли въ Добричъ 350 студенти-куцовласи, които сж прѣснали изъ града и околията хиляди позиви, съ които подканяли куцовласитѣ къмъ кървава саморазправа съ българското население. „Българитѣ трѣбва да се удавятъ въ собствената си кръвъ“ — се е казвало, между друго, въ прѣснатитѣ позиви, после, че „нито единъ българинъ не трѣбва да остане въ Добруджа“.

Станали сж схватки, въ които сж паднали убити нѣколко българи.

Миналата недѣля въ Бѣлградъ се откри конгресътъ на общеславянския женски съюзъ, за който бѣха поканени и взеха участие нѣкои отъ българскитѣ женски организации.

Българкитѣ отиватъ като гостенки, за да се запознаятъ съ работитѣ на Славянския женски съюзъ.

Въ Австрия полицията е извършила нови арести на нѣколко мѣста на видни националисти. Ареститѣ сж извършени вследствие на нови заговори.

I. У насъ.

Заминаване на Пловдивския митрополитъ. Негово Високопреосвещенство св. Пловдивскитѣ митрополитъ г. Максимъ, който въ последно време пребиваваше на лѣчение въ с. Баня, Софийско, на 18 т. м. си замина за престолния градъ Пловдивъ.

Отпжтуване на Ст.-Загорския митрополитъ. На 14 т. м. си отпжтува за Ст.-Загора Негово Високопреосвещенство св. Ст.-Загорскитѣ митрополитъ г. Павелъ.

Изъ Богословския факултетъ. Миналия понедѣльникъ, на 16 т. м., започна редовнитѣ занятия въ Богословския факултетъ. Четенето на лекциитѣ бѣ предшествувано отъ водосветъ, отелуженъ отъ Негово Високопреосвещенство св. Софийския митрополитъ г. Стефанъ, въ съслужение съ двама свещеници и единъ дяконъ. Следъ свършване на водосвета Негово Високопреосвещенство каза слово изъ текстъ: „Святый Боже, Святый крѣпкій, Святый безсмертний, помилуй насъ“, въ което, като изтъкна значението на Словото Божие, пожела на студентитѣ и професоритѣ добро здраве и успѣхъ презъ новата учебна година.

Присжтствуваха Негово Преосвещенство св. Траянопольскитѣ епископъ Антимъ, професоритѣ, студентитѣ и нѣкои столични свещеници.

„День на слѣпия“. На 8 ноемврий т. г., Димитровденъ, ще се отпразднува „Деньъ на слѣпия“. За тая цель ще се образуватъ комитети, които ще събиратъ помощи за довършване дома и работилницата на слѣпитѣ.

По тоя случай Св. Синодъ съ окръжно № 5937 отъ 5. X. т. г. е приканилъ Епархийскитѣ началства да нареждатъ до подведомственитѣ имъ органи да бждатъ въ услуга на мѣстнитѣ комитети, а гдето нѣма такива сами да взематъ инициатива за организирането имъ, както и да влзатъ въ разбирателство и сътрудничество съ представителитѣ на Военното министерство, на Министерството

на вътрешнитѣ работи и на другитѣ благотворителни и културни организации за организиране деня на слѣпитѣ и за събиране помощи.

Събранитѣ суми ще се изпратятъ въ Св. Синодъ, отгдето ще бждатъ препратени по принадлежностъ.

Български църковно-народенъ домъ въ Иерусалимъ. Ежегодно наши сънародници отиватъ за Възкресение Христово на поклонение на *Животворящия Гробъ Господенъ въ Иерусалимъ* и по останалитѣ свети мѣста въ Палестина. Този издревле установенъ обичай, дори и въ трудни времена и при неблагоприятни обстоятелства, не е билъ изоставянъ. Всѣкога е имало българи християни съ голѣмо благочестие, които сж отивали и отиватъ на поклонение на мѣстото, дето е била пролѣта Божествената кръвъ на Христа Господа и Спасителя. Ала поради липса на подслонъ тамъ и поради недобра организация по пжтешествието, нашитѣ благочестиви поклонници сж бивали излагани на голѣми несгоди.

За да се турне единъ добъръ редъ въ тия поклонничества, имащи твърде благотворно влияние върху народната душа, Св. Синодъ е намѣрилъ, че е необходимо да се създаде въ светия градъ Иерусалимъ Български църковно-народенъ домъ, въ който да намиратъ подслонъ всички наши сънародници, които отиватъ на поклонение по светитѣ мѣста на Палестина. А пъкъ за да могатъ по-скоро да се събератъ нужнитѣ срдѣства за целта, Св. Синодъ е учредилъ фондъ: *„Български църковно-народенъ домъ при Божия гробъ въ Иерусалимъ“*. Назначенъ е сжщо и единъ централенъ комитетъ, комуто е възложено да обмисля начинитѣ за по-бързото и успѣшно събиране на нужнитѣ срдѣства за постройката на тоя народенъ домъ. Въ сжщото време Св. Синодъ съ окръжно е приканилъ Епархийскитѣ началства да взематъ грижата да се учредятъ и въ по-главнитѣ градове на богодарованитѣ имъ епархии мѣстни комитети, които да полагатъ усърдни усилия за събиране доброволни помощи за речения фондъ.

II. Въ чужбина

Кралъ Александъръ и цариградскитѣ патриархъ. Споредъ солунския в. „Македония“, кралъ Александъръ отказалъ да приеме делегацията на цариградския патриархъ въ Цариградъ, която отишла до борда на „Дубровникъ“, за да направи визита на краля. Кралъ Александъръ не е искалъ да приеме делегацията на патриарха, както не искалъ да види и самия него, поради спора, който сжществува между Сръбската и Гръцката църкви по въпроса за Хилендарския манастиръ. Вестникътъ добавя, че това поведение на кралъ Александъръ било направило много силно впечатление въ всички срдѣци въ Цариградъ.

Гърцитѣ и схизмата. Взимайки поводъ отъ отложеното посещение на българскитѣ духовници въ Сърбия, гръцкиятъ в. „Проиа“ пише:

„Това посещение е отъ особенъ характеръ поради факта, че Българската автокефална църква е схизматична. Нейната схизма, разбира се, не е догматична. Отъ догматично гледище, българитѣ сж православни, както и всички други православни. Схизмата е отъ административенъ характеръ, защото Българската църква се отцепи чрезъ единъ превратъ и по антиканониченъ начинъ отъ Вселенската патриаршия, която тя никога не е признавала. Сигурно е, че сжществува действително разположение за вдигане на схизмата, но инициативата трѣбваше да се предостави на Вселенската патриаршия, поради престижа ѝ като църква-майка на всички православни. Между туй, разни други автокефални православни църкви встѣпиха вече въ сношения съ Българската

църква: Ромънската църква, тѣй наречената „жива руска черква“ и Иерусалимската патриаршия. Къмъ тѣхъ сега се прибавя и Сръбската черква. А желателно е да се вдигне окончателно схизмата, за да не се продължава нейното постепенно фактическо признаване, отъ което е изолирана само Вселенската патриаршия, на която именно принадлежи правото най-напредъ да каже своята дума.

Явна благодарностъ.

Църковното настоятелство и енорияшитѣ въ с. Табачка, Бѣленско, крайно благодарятъ на прочутата фирма **Георги Д. Алексиевъ и Синове**, камбанолѣяри, „Булевардъ Драгоманъ“ 24 — *София*, за доставената отъ тѣхъ камбана на тежестъ 140 кгр., която по конструкция, звукъ, мелодия и здравина превъзхожда всички околни камбани, купени отъ други фирми.

Препоръчваме на всички нуждающи се да се отнесатъ до горепоменатата фирма.

Председателъ: *Свещ. Ив. Кънчевъ.*

Касиеръ: *Хр. К. Раевъ.*

Църковно настоятелство при храма „Успение Пресв. Богородици“ гр. Ески Джумая.

Обявление № 50.

Настоятелството известява, че първата енория въ града, състояща се отъ надъ 500 християнски къщи, е вакантна.

Приематъ се кандидати съ семинарско образование.

Желающитѣ кандидати да се явятъ на опознаване, пѣние и проповѣдь до 1 октомврий.

Ески-Джумая, 7. IX. 1933 год.

2—2774—2

Отъ настоятелството

ОБЯВЛЕНИЕ № 86.

Църковното настоятелство при храма „Св. Вел. муч. Георгий“ въ гр. Кърджалий обявява на интересующитѣ се, че на 16 октомврий т. г. отъ 8 до 12 ч. въ канцеларията на настоятелството ще се водятъ преговори по доброволно съгласие за отдаване на предприемачъ художникъ-иконописецъ ремонтирането и изографисването на храма.

Приблизителната стойностъ на предприятието възлиза на 90,000 лева. — Залогъ за правоучастие 10%.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки при сжтственъ денъ въ канцеларията на настоятелството.

гр. Кърджалий, 26 септемврий 1933 год.

1—2709—1

Отъ настоятелството.

Благодарностъ.

Църк. настоятелство при храма св. „Богородица“ въ гр. Месемврия изказва своята голѣма благодарностъ на семейството на протоерей Ив. Гошевъ отъ София за хубавия подаръкъ на храма ни — една великолепна покривка за св. Престолъ на стойностъ 2,500 лв., като моли Всевишния за здравето и напредъка на това добро семейство. Нека тѣхниятъ жестъ да бжде за примѣръ на всички добри християни.

15. VIII. 1933 г., гр. Месемврия.

Отъ Църк. настоятелство.